

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

כג א מיי פ"א מהל'
נדרים הל' ככ ט"ז ע"ב
י"ד ס' רלד סע"ג :

תוספות ר"ד

מתני' האב אינו חייב
במונות בתו זה מדרש
דרש רב"ע פ"י ביום
שמינה נשיא בכרם
שביבה פ"י בתוך הישיבה
וע"ש שהיו יושבים שורות
שורות נקראין כרם: הבנים
יירשו והבנות זיונו מה
הבנים אינן יורשים אלא
לאחר מיתת אביהן אף
הבנות אינן יורשות אלא
לאחר מיתת אביהן. פי'
אצי"ג דבתנאי כתובה כתוב
סחם בנין נקבין יהיוון
ליכי מינאי יהוון יתבין
בבית ומינאי מנכסי
עז דיתנבין לגבירין פי'
ומשמע אפילו בחייו.
אפי"ה לא הוי האי תנאה
אלא לאחר מיתת יולין
לה ר"א מתני' אביהן
דמה תנאי דבנים אינו
יורא לאחר מיתת דהא
לא הוי אלא לאחר מיתת
אבל בחייו לא מחייב ואין
אשתו יכולה לכופו לזון

א) ימות פ"ו. ב) פנהרין
ס"ו: א) ב"ב קלא':
ד) [תוספתא פ"ד ע"ג]
ה) [ע"ג קלא': ס'
ז) דעסקי בתורה למע
בתוספתא ויכ"י הרש"ס
ב"ב: ז'ה"ל דעסקי
באורייתא ולא למזלו פירוש
הוא וזו מן הכרייתא].
ו) [לעיל מח: א] ז) [דברים
כ"ג, ט] ח) [במדבר ל', ט] י) [דף
מח: א] י"א) [בבב"ב מח: א]
י"ב) [ב"ב קלא': א]

תורה אור השלם
1. ונדר אלקמה וגרושה
כפ אשר אסרה על
נפשה יקום עליה:
במדבר ל' י

מוסף רש"י

והלא מוצאת מכלל
אב ר"י. ומי יפר לה
(יבמות פ"ו). בית אביה
של זו. הואיל ולא יתא
לגמרי ויכול האב להפר,
או בית בעלה של זו.
וכי היא כשאל אלמה
ואין האב מפר, לכן יא
מקרא הוא לומר לן כיון
שקלה פי' (שם). הבא
על נערה המאורסה
אינו חייב. סקילה, עד
שהיא נערה. אבל קטנה
שקדשה אביה האב עליה
בקטנותה אינו חייב. ופוגמת דמנאי היא אינה
למ"ד בתקן ואינה אלא
פטור לגמרי. (פנהרין
פ"ו). בתולה, ולא צויה,
מאורסה, ולא נשואה,
ואפילו נכנסה לחופה
ואף נבעלה, דקרינא ביה
כמלה, מיהו לא קרינא ביה
מאורסה (שם). למעוטי
מפר האב לשלוהי
הבעל. וימתה דכרן
(שם). אף הבנות אינן
ניזונות אלא לאחר
מיתת אביהן. ובמין
אין סופין אמו לזון
אח בניו, אלא כפינן
ליה אסמא ב"י (רשב"ם)
ב"ב קלא': ועי' לקטן
ט"ז: א) מצוה לזון א"ל
הבנות. משום ומשקלן לא
תמעלם, ומיהו חובה הוא
ליתא, כדתנן אינו חייב
במונות בתו ואין מחייבין
אוחו לזון בניו ונעוטי
כדאמרין (לקטן) דאמרין
ליה יאריז ליה ואני
מתא שדלא (רשב"ם ב"ב
קמ"א). דעסקי בתורה.
ולא למזלו, פירוש הוא
ואינו מן הכרייתא (שם).

הכי גרסינן ואימא היכא דהדרא לזי נשא סהדר למילתא קמייהא. מי הויה כמי שלח נמסרה. צעיר בעלמא היא ואינה קושיא כל כך אלא דקמיני מתני' הרי היא ברשות הבעל ומשמע ואפי' חזרה מן הדרך לבית אביה כבר יאלה מרשות האב וכיון דלא נפקא לן) מסירת שלוחין אלא מקרא דצית אביהו) אימא היכא דהדרא לזי נשא אביה קרינן ציה ואם זינתה תהא נפקילה: **וכר פסקה תנא דזי רבי ישמעאל**. דלא הדרא למילתא קמייתא למיהו כמי שלח נמסרה: **מה תלמוד לומר**. למה הוה נכחז יקום עליה וכי מי יפר לה והלא לא נאמרו מפיריה אלא אביה צתמו צוה שלא יקום ובעלה משניסת וזו שנתארמלה משניסת מוצאת מכלל אב ומכלל בעל: **אלא הרי שמוסר ר'י**. כלומר לא צה הכחז לאלמנה ולגרושה מן השואין דהא כמי צה) אס צית אישה נדרה אישה יפירונו והרי אין אישה קייס אלא לאלמנה ע"י מסירת שלוחין שעד עכשיו צוה פירשו לן הכתובים אלא משפט נודרת צית אביה ומשפט נודרת צית אישה וזו שנדרה דכרן משמסרה לשלוחין אין אני יודע היאך אני קורא צה אס צית אביה אס צית אישה לפיכך צה כתוב זה ולמדך שלא תקרא לה צית אביה אלא צית אישה ולא נתרוקנה רשות לא צה ציתתמו של בעל שצוה אינו יכול להפר אלמא לא הדרא למילתא קמייתא דאלו נתארמלה מן האירוסין עד שלא נמסרה לשלוחין תנן במסכת נדרים (דף ע.) מת העבל נתרוקנה רשות לא צה וילפינן לה מקראי: **אף אין נמי טנינא**. צמתניתין כי היא דקרינא ביה דתינא לעיל) הרי זו צתק: **מאורסה ולא נשואה**. נכנסה לחופה וע"פ שלא נבעלה דאי נבעלה הא תנא ליה צמולה: **נכנסה לרשות הבעל בעלמא**. תנן ולא תנן צה נכנסה לחופה: **בתני' האב אינו חייב במונות בתו**. ובגמ' מפרש אמאי נקט צמו: **זה מדרש דרש ר' אלעזר צ"ע**. ציום שמנהו נשיא): **כרס צינה**. על שם שהיו יושבין שורות שורות ככרס: **הבנים יירשו והבנות זיונו**. שתי תקנות תקנו צ"ד בתנאי כמזהב הבנים יירשו כתובת בנין דכרין דתנן צמתניתין (לקטן דף צ"ג): בנין דכרין דהויין ליכי מינאי אינון ירתון כסף לתוכתן יתר על חולקתון דעס לתוכתן והיינו הבנים יירשו כתובת בנין דכרין. ולקמן צשמעתין מפרשינן לה מאי היא: **והבנות זיונו**. צנן נוקבין די יהוויין ליכי מינאי אינון יהוויין יתבן צציתא ומינתון מנכסי עד דמציגרון או עד דתלקחון לגוברין: **מה הבנים אין יורשין**. כתובת תמן אלא לאחר מיתת אביהן

ואימא הני מילי היכא דלא הדרא לזי נשא. נראה לר"י דהכי פריך מנ"ל דלייתר צית אביה למעוטי מסר האב לשלוחי הבעל דלמא מרזייהו צריכי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כתב אלא חד ה"א ה"מ היכא דלא הדרא לזי נשא אלא אכל הדרא לזי נשא אימא דמהדר אס למלתא קמייתא להכי אילטרין קרא אתרינא ואכתי מסר מנלן ואע"ג דהיכא דנבעלה קיס לן דלא הדרא היינו משום דאשמי גופא אכל לא נבעלה דאכתי צמולה היא אימא דמהדר אמר רצא כבר פסקה תנא דזי רבי ישמעאל ואשמועינן דלא הדרא והיינו לכל הפחות כשנכנסה לחופה ולא נבעלה וגלי קרא צנדרים וה"ה צכל מקום אס קן אייתר חד מהינן קראי למסר האב לשלוחי הבעל למפטרה מסקילה הואיל ואשכחנא דלא הדרא מדתנא דזי ר' ישמעאל סברא הוא דלא הדרא צכל הנך דאמעטי מסקילה כגון מסר ולהכי נקט צמלתיה דתנא דזי רבי ישמעאל מסר ומיהו קשה לפי' זה דהיכי ילפינן מנדרים דלא הדרא למילתא קמייתא נהי דגזי נדרים לא הדרא היינו משום דגלי לן קרא דכיון דילאה מרשות האב שעה אחת שזי אין לו כח צה מ"מ לענין סקילה היכי שייך לומר דלא הדרא דאף ע"פ שנכנסה לחופה כיון שלא נבעלה הבעל עליה הרי זה בחנק נכנסה לרשות הבעל בעלמא שמע מינה: **בתני' האב אינו חייב במונות בתו** זה מדרש בכרם ביבנה הבנים יירשו והבנות זיונו מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן

ואימא היכא דהדרא לזי נשא הדרא למילתא קמייתא אמר רבא הווא כבר פסקה תנא דזי רבי ישמעאל דתנא דזי רבי ישמעאל יונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה מה תלמוד לומר והלא מוצאת מכלל אב ומוצאת מכלל בעל "אלא הרי שמוסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל ונתארמלה בדרך או נתגרשה היאך אני קורא בה בית אביה של זו או בית בעלה של זו אלא לומר לך כיון שציצאה שעה אחת מרשות האב שוב אינו יכול להפר אמר רב פפא אף אנן נמי תנינא **הבא על נערה המאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה בשלמא נערה ולא בוגרת בתולה ולא בעולה מאורסה ולא נשואה בבית אביה למעוטי מאי לאו למעוטי מסר האב לשלוחי הבעל אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא הבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף על פי שלא נבעלה הבא עליה הרי זה בחנק נכנסה לרשות הבעל בעלמא שמע מינה: **בתני' האב אינו חייב במונות בתו** זה מדרש בכרם ביבנה הבנים יירשו והבנות זיונו מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן: **גמ'** במונות בתו הוא דאינו חייב הא במונות בנו חייב בתו נמי חובה הוא דליכא הא מצוה איכא מני מתניתין לא רבי מאיר לא רבי יהודה ולא רבי יוחנן בן ברוקא דתניא מצוה לזון את הבנות קל וחומר לבנים דעסקי בתורה דברי רבי מאיר רבי יהודה ואמר מצוה לזון את הבנים וקל וחומר לבנות משום זילותא ר' יוחנן בן ברוקא אומר חובה לזון את הבנות לאחר מיתת אביהן אבל בחיי אביהן אלו ואלו אינן ניזונין מני מתניתין אי רבי מאיר הא אמר בנים מצוה אי רבי יהודה הא אמר בנים נמי מצוה אי רבי יוחנן בן ברוקא אפי' מצוה נמי ליכא איבעית אימא רבי מאיר רבי יוחנן בן ברוקא איבעית אימא ר' מאיר והכי קאמר האב אינו חייב במונות בתו והוא הדין לבנו הא מצוה בביתו איכא קל וחומר לבנים והאי דקתני בתו הא קמ"ל דאפילו**

לאו כשהיא דכרן וקשה לר"י דהא מלונות צית אביה נפקא וגמרינן נדרים מהתם ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה אילטרין למילין מהכא: **ונדר אבמנה וגרושה מה תלמוד לומר**. תימה דאילטרין לכדדרשינן צפרק צתרא דנדרים (דף פח:): **קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא**. ולקמן צפרק צתרא (דף קח: ושם) גזי אדמונן דפרין דעסקי צאורייתא ירית דלא עסיק צאורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפרך דאין לנו לגזור לו מה שזכתה לו תורה אכל הכא קאמר דלא מממרינן צאמו שעוסק צמורה ומפרסין ליה כדי שיעסקו צמורה: **כשהם**

דהא אינון ירתון תנן והכי מפרש לה צם נחולין) דהאי הבנים יירשו אכתובת בנין דכרין קאי: **גמ'** חובה לזון הבנות. תנאי כמזהב הוא: **אין נונין**. אפילו מזהב אין כאן: **האמר בניס נמי מזהב**. ולא חובה: **אפילו מזהב ליכא**. לא צבנים ולא צצנות: **איבעית אימא רבי מאיר והכי קאמר ר'י**. כלומר בתו דנקט לאו למידק הא צנו חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה צנו אי נקט אינו חייב במונות צנו הוא אמיינא צנו הוא דחובה ליכא מזהב איכא אכל בתו אפילו מזהב ליכא להכי תנא אינו חייב צצמו למימרה דמזהב מיהא איכא ויה"ה לצנו דחובה מיהא ליכא: **דאפי'**